

Sektor-integraatiotyöryhmän loppuraportin julkistus 30.6.2021 klo 9.00-10.15

9.00 Avaus, Riku Huttunen, ylijohdaja, työ- ja elinkeinoministeriö

9.05 Elinkeinoministeri Mika Lintilän puheenvuoro

9.20 Sektor-integraatiotyöryhmän loppuraportin esittely, Juho Korteniemi, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

9.40 kommentteja, keskustelua

10.15 Tilaisuuden päätös (viimeistään)

Sektor-integraatiotyöryhmän loppuraportti:
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-697-0>

Mikrofonit
mutella, videot
päällä vain
esiintyjillä

Sano nimesi ja
edustamasi
organisaatio
ennen kysymystäsi
/kommenttia

Kysymyksen
merkiksi käsi
pystyyn.

Virtuaalista
kärsivällisyyttä

Esiintyjä,
kunnioitathan
aikataulua

Sektorii- Integraatiotyöryhmän loppuraportti

30.6.2021

Juho Kortenieniemi TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sektori-integraatiotyöryhmä

- TEM:n asettama, toimikausi 1.8.2020-30.6.2021. Työryhmä tuli luovuttaa väliraportti 1.2.2021 ja loppuraportti 30.6.2021 mennessä.
- Edustajat TEM:stä, YM:stä, MMM:stä, LVM:stä, VM:stä. Asiantuntijasihteeri VTT:stä.
- Syksyllä 2020 toimi kolme asiantuntijaryhmää, joiden jäseninä ovat keskeiset sidosryhmät. Asiantuntijaryhmät ovat 1) energiajärjestelmien integraatio, 2) sektori-integraatio teollisuudessa ja 3) sektori-integraatio kaupungeissa ja alueilla. Keväällä 2021 asiantuntijaryhmien jäsenet osallistuivat työryhmän työhön pysyvinä asiantuntijoina.
- Työssä selvitettiin
  - Mahdollisuuksia ja haasteita (erityisesti väliraportti)
  - Toimenpidevaihtoehtoja (erityisesti loppuraportti)

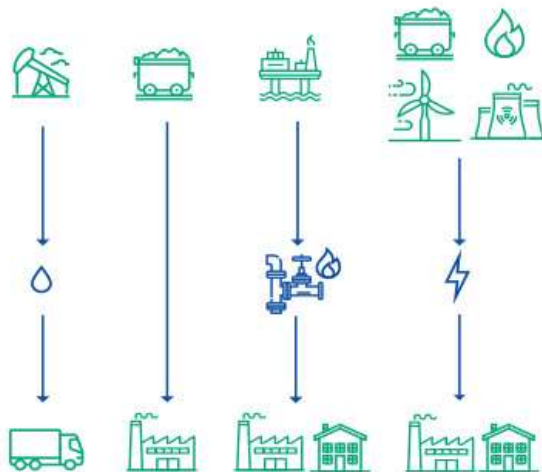
Sektori-integraatio – puhtaan energian hyödyntämistä uudella tavalla

- Puhtaan energian, usein puhtaan sähkön, hyödyntämistä kaikkialla taloudessa
- Uudenlaisia linkejä energiankantajien, infrastruktuurien ja teknologioiden välillä
- H₂, CCU, Power-to-X jne.

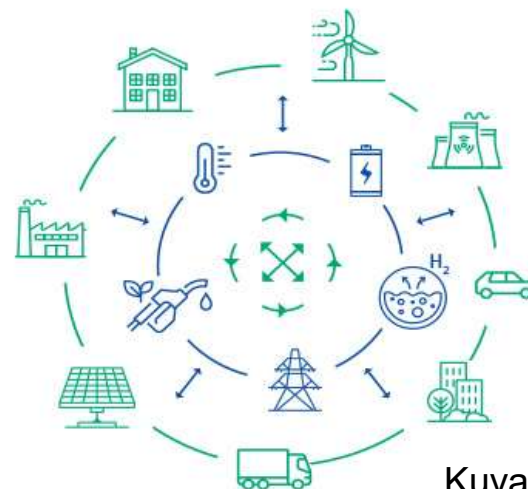
The energy system today :

linear and wasteful flows of energy,
in one direction only

Future EU integrated energy system :

energy flows between users and producers,
reducing wasted resources and money

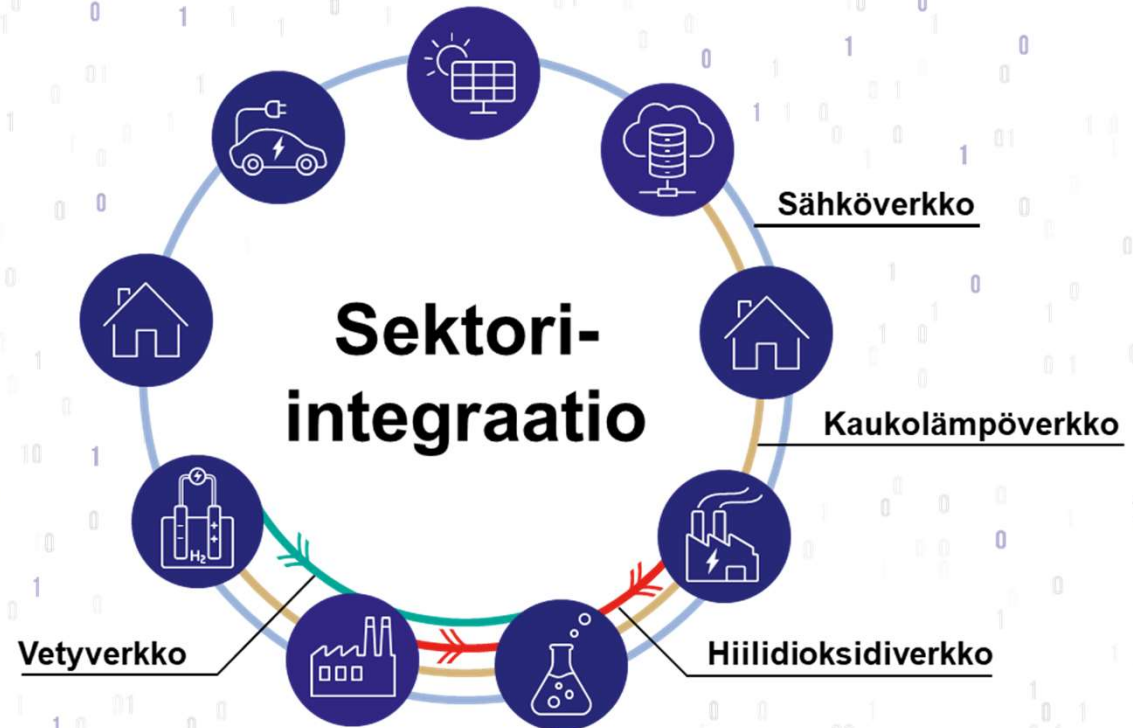

Kuvan lähde: Euroopan komissio

Sektori-integraatio – kohti tulevaisuuden energiajärjestelmää

- Nykyisiä esimerkkejä sektori-integraatiosta Suomessa ovat esimerkiksi sähkön ja lämmön yhteistuotanto ja lämpöpumppujen hyödyntäminen
- Nykyisen energiajärjestelmän vahvuuksien hyödyntäminen ja uusien ratkaisuiden käyttöönotto
- Sähköistyminen, joustavuus, energiajärjestelmien integraatio

Yhteenveto mahdollisuuksista ja haasteista

- Puhtaan sähkön tuotannon ja kulutuksen väliin tarvittava energiansiirron mahdollistava infrastruktuuri
- Uusiutuvan sähköntuotannon merkittävä lisääminen mahdollistuu eri sektoreiden joustavan energiankäytön ansiosta
- EU-sääntelyä ollaan avaamassa, huomioiden mm. uusiutuvan energian, sähköpolttoaineiden ja hiilidioksidin käytön ja varastoinnin rooli
- Taloudellinen ohjaus; demonstraatioiden ja kaupallisten ratkaisuiden rahoitus, verotus

Sektorii- integraatiotyöryhmän tuloksia

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Energiajärjestelmän tulevaisuus ja tärkeimmät muutospolut

Päästötön sähköntuotanto yleistyy

Energiankulutus sähköistyy

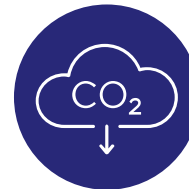
Lämmitys puhdistuu

Vetyratkaisut kehittyvät

Energiajärjestelmän joustavuutta kehitetään uusien keinoin

Kasvihuonekaasut ongelmasta hyödyksi tai varastoon

Uudet liiketoimintamallit ja palvelut kehittyvät

Visio ja periaatteet

Sektori-integraatiota hyödyntävä energiajärjestelmä on kustannustehokas, toimintavarma ja vähähiilisyttä koko yhteiskunnassa edistävä alusta. Sektori-integraatio edistää kilpailukykyä ja investointien sijoittumista Suomeen.

Sektori-integraatio perustuu monipuoliseen päästöttömien energialähteiden, erityisesti **päästöttömän sähköntuotannon ja -käytön** suhteelliseen kasvuun energiajärjestelmässä. Sektori-integraatiota edistää kaikkien päästöttömien energiantuotantomuotojen mahdollistaminen, vahvat, luotettavat ja optimoidut **energiaverkot** sekä kansalaisten ja yritysten mahdollisuudet **toimia aktiivisesti markkinoilla** eri ratkaisuja hyödyntäen ja yhdistellen.

Yhteenveto työryhmän ehdotuksista

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Edistetään uusien ratkaisuiden käyttöönottoa **kaukolämpöjärjestelmissä**
- Edistetään sektori-integraatoratkaisuiden hyödyntämistä **rakennuksissa**
- Mahdollistetaan **vetyratkaisuiden** käyttöönotto ja skaalaus
- Edistetään **energiaverkkojen** yhteissuunnittelua

Toimintaympäristöön liittyvät linjaukset

- Vaikutetaan sektori-integraatioon ja vetyyn liittyvään toimintaympäristöön **EU:ssa**
- **Puhtaan energiantuotannon** potentiaali käyttöön
- Lisätään energiajärjestelmän **joustokyvykkyyttä**
- **Energiaverotus** edistämään sektori-integraatiota
- Kiihdytetään **uusien teknologioiden** kehittämistä ja käyttöönottoa
- Ennakoidaan **osaamistarvemuutoksia**
- Tuodaan suomalaista osaamista **esiin maailmalla** ja viestitään **kotimaassa**

Toimenpide-ehdotukset

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Edistetään uusien ratkaisuiden käyttöönottoa kaukolämpöjärjestelmissä

- **Muodostetaan aikataulutettu polku kaukolämpöverkkojen lämpötilan alentamiseksi yhteistyössä tuottajien ja käyttäjien kanssa**
- Edistetään investointeja kaukolämpöverkoissa, joilla mahdollistetaan lämpötilojen lasku olemassa olevissa kaukolämpöverkossa
- Edistetään matalan lämpötilan verkkojen ja niihin liittyvien päästöttömien energiaratkaisujen hyödyntämistä uusilla alueilla
- Selvitetään vaihtoehtoja ja toimintatapoja, joilla eri lämmönlähteiden kaukolämpöverkkoon pääsyä voidaan edistää
- Selvitetään matalan kaukolämpöveden lämpötilan ja energiankäytön joustavuuden mahdollistavia ratkaisuja rakennuskannassa.

Edistetään sektori-integraatoratkaisuiden hyödyntämistä rakennuksissa

- **Mahdollistetaan rakennusten omistajien ja käyttäjien tarpeet ja paikalliset mahdollisuudet huomioiva sektori-integraatoratkaisujen käyttöönotto.**
- Varmistetaan, että rakentamisen energiatehokkuus- ja vähähiilisyysäädökset mahdollistavat uudis- ja korjausrakentamisessa **rakennuskohtaiset ja alueelliset ratkaisut, tai näiden yhdistelmän.**
- Edistetään rakennusten automaatioon, **älykkääseen ohjaukseen ja kulutusjoustoön liittyvien ratkaisuiden käyttöönottoa.**
- Selvitetään rakennuksen älyratkaisuvalmiutta kuvaavan indikaattorin (Smart Readiness Indicator, SRI) hyödyntämistä Suomessa.
- Edistetään asiakkaiden, sidosryhmien ja hallinnon mahdollisuuksia saada tietoa lämmön tuotannosta, palveluvaihtoehdoista ja ympäristövaikutuksista paikallisesti ja valtakunnallisesti.

Mahdollistetaan vetyratkaisuiden käyttöönotto ja skaalaus

- **Vetyteknologioiden kehittäminen ja käyttöönotto:**
  - Huomioidaan vety- ja power-to-X-ratkaisut **innovaatio- ja demonstraatorahoituksessa**
  - Hyödynnetään **EU-tason ja kansallista rahoitusta ja verkostoja**
  - Edistetään **sähköpolttoaineiden** valmistusta ja jakelua Suomessa
  - Selvitetään vaihtoehtoja edistää merkittäviä **prosessimuutoksia teollisuudessa** (kuten hiilenhinnanerosopimus, CCFD)
- **Vedynsiirron pilotointi ja osallistuminen aktiivisesti alan sääntöjen ja visioiden laadintaan**
  - Edistetään **vedynsiirron pilotointia** paikallisesti ns. vetylaaksoissa
  - Osallistutaan aktiivisesti vedynsiirtoon liittyvän **toimintaympäristön ja käytäntöjen kehittämiseen EU-tasolla** sekä kansainvälisten vetyverkkovisioiden kehittämiseen sekä niissä identifioitujen potentiaalien mahdollistamiseen.
  - Varmistetaan vedyntuotannon, -siirron, -varastoinnin ja -käytön **turvallisuus**

Edistetään energiaverkkojen yhteissuunnittelua

- Varmistetaan **roolitus, selkeät rajapinnat ja riittävän tiedon saatavuus** tiiviillä yhteistyöllä. Huolehditaan, että energiaverkkojen väliset vastuualueet huomioidaan systemaattisesti sektori-integraatiossa. Tarvittaessa asiaa selvitetään erikseen.
- Edistetään energiajärjestelmien **yhteisen suunnittelun ja käytön menetelmiin ja työvälineisiin liittyvää kehitystyötä**, edistetään yhteiskäytön edellyttämien markkinaehtoisten palveluiden muodostumista sekä kehitystyössä vaadittavien lähtötietojen saatavuutta
- Edistetään **tiedon rajapintojen** toimivuutta energiajärjestelmissä joustoresurssien hyödyntämiseksi ja energiajärjestelmien yhteistoimivuuden varmistamiseksi.
- Huolehditaan, että energian luotettavan toimituksen varmistavien **energiaverkkojen kehittämiseen** on riittävät mahdollisuudet ja kannusteet

Toimintaympäristöön liittyvät linjaukset

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yhteenveto toimintaympäristöön vaikuttavista linjauksista (1/4)

- **Vaikutetaan sektori-integraatioon ja vetyyn liittyvään toimintaympäristöön EU:ssa**
  - Osallistutaan proaktiivisesti EU:n lainsäädäntö- ja tutkimusyhteistyöhön **tavoitteena tarkoituksenmukainen sääntely, teknologianeutraalius ja tutkimusrahoituksen ja -verkostojen hyödyntäminen.**
  - Vedyn valmistuksen edistämistoimia tulee suunnata **vedyn valmistukseen päästötöntä sähköä hyödyntäen tai muuten vähäpäästöisellä tavalla.**
  - Sähkölaitteiden tuotantoa tulee edistää mahdollistamalla sähkölaitteiden valmistus vähäpäästöisestä sähköstä ja talteenotetusta hiilidioksidista. Erityisvaatimuksia tuotetulle vähäpäästöiselle sähkölle tulisi asettaa mahdollisimman vähän.
  - **Päästöjen vähentämiseen hiilidioksidin talteenottoon ja käyttöön liittyen tulee kehittää EU-laajuiset säännöt ja edellytykset**
  - **Negatiiviset päästöt** biogeenisten kasvihuonekaasupäästöjen varastoinnille tulee mahdollistaa
  - Hiilidioksidipäästöjen talteenottoon, käyttöön ja varastointiin liittyviä ratkaisuja ja päästövähennysmahdollisuuksia, mukaan lukien negatiiviset päästöt, tulee selvittää.

Yhteenveto toimintaympäristöön vaikuttavista linjauksista (2/4)

- **Puhtaan energiantuotannon potentiaali käyttöön**
  - **Varmistetaan puhtaan energiantuotannon**, kuten tuulivoiman, **laaja hyödyntäminen** ja Suomen pysyminen yhtenä sähkön hinta-alueena riittäväillä kansallisilla ja kansainvälisillä sähkönsiirtoyhteisillä ja sujuvilla luvitusprosesseilla
  - Kehitetään ydinenergiasäätelyä huomioimaan pienen kokoluokan modulaariset ratkaisut
  - Varmistetaan riittävät lupakäsittelyresurssit
- **Lisätään energiajärjestelmän joustokyvykkyyttä**
  - **Energiajärjestelmän joustojen tarjoaminen ja hyödyntäminen tulee tapahtua markkinaehtoisesti hyötyihin perustuen.**
  - **Edistetään joustokyvykkyyden ja älykkyyden huomiointia** energiakatselmuksissa, tutkimus- ja kehityshankkeissa sekä otettaessa käyttöön uusia prosesseja tai uutta teknologiaa
  - Edistetään uusien ja hajautettujen järjestelmien älykkyyttä ja joustomahdollisuuksien hyödyntämistä, kuten sähköisen liikenteen kapasiteettia
  - Vaihdetaan kokemuksia ja parhaita käytäntöjä sekä kehitetään yhteistoimintaa
  - Turvataan huoltovarmuus analysoimalla tulevaisuuden varastointia yhteistyötarpeet verrattuna nykypäivään ja panostamalla kyberturvallisuusosaamiseen

Yhteenveto toimintaympäristöön vaikuttavista linjauksista (3/4)

- **Energiaverotus edistämään sektori-integraatiota**
  - Toteutetaan kaukolämmön sähköistymistä ja datakeskusten hukkalämmön hyödyntämistä pitkäjänteisesti edistävä **sähköveroratkaisu**
  - Selkeytetään energiaverotusta ja verotason näkymiä vedyn ja **Power-to-X-polttoaineiden** osalta kansallisesti viimeistään 1.1.2023 mennessä ja myöhemmin EU-tason kehitys huomioiden
  - Energian muuntaminen, siirtäminen tai varastointi **ei** tule aiheuttaa **moninkertaista verotusta**
- **Kiihdytetään uusien teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa**
  - **Hyödynnetään** EU:n elpymis- ja palautumismekanismien rahoitusta sektori-integraatioon liittyvissä hankkeissa.
  - Edistetään **EU-rahoituksen hyödyntämistä** tutkimus- ja innovaatiohankkeissa (mm. Innovaatiorahasto, Horisontti Eurooppa)
  - **Huomioidaan joustavuus ja älykkyys** julkisissa rahoitusinstrumenteissa ja investointituissa

Yhteenveto toimintaympäristöön vaikuttavista linjauksista (4/4)

- **Ennakoidaan osaamistarvemuutoksia**
  - Sektori-integraatioon liittyviä osaamistarvemuutoksia ennakoidaan. Varmistetaan riittävä integroitujen ratkaisujen suunnittelu- ja hankintaosaaminen.
- **Tuodaan suomalaista osaamista esiin maailmalla ja viestitään kotimaassa**
  - Kirkastetaan Suomen globaalit vahvuudet sektori-integraatioon liittyvien investointien ja teknologiaosaamisen kannalta ja viestitään näistä kansainvälisillä foorumeilla.
  - Tuotetaan soveltuvaa viestintämateriaalia ammattilaisille ja kansalaisille tehtävään viestintään.

Kohti tulevaa

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ jatkuu

- Sektori-integraatiotyöryhmän linjausten hyödyntäminen ilmasto- ja energiastrategian valmistelussa
- Muut toimet syksyllä
- Työn toteutuksen ja toteutumisen seuranta

Yhteistyöllä kestäväään kasvuun!

[juho.korteniemi\(a\)tem.fi](mailto:juho.korteniemi(a)tem.fi)